

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIEN EN VLAAMSE RAND

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Taalscreening bij het begin van de leerplicht in het gewoon basisonderwijs - vastlegging instrument en manier van afname

Samenvatting:

Vanaf het schooljaar 2021-2022 wordt elke leerling (met uitzondering van anderstalige nieuwkomers) bij het begin van de leerplicht gescreend op taalvaardigheid Nederlands.

Via deze mededeling informeert de Vlaamse minister van Onderwijs de Vlaamse Regering over het instrument en bijbehorende handleiding, die voor de afname van de taalscreening in zijn opdracht ontwikkeld werden door het Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven).

1. Situering

Vanaf het schooljaar 2021-2022 zullen alle leerlingen in het gewoon basisonderwijs, met uitzondering van de anderstalige nieuwkomers, bij het begin van hun leerplicht gescreend worden op hun niveau inzake de onderwijstaal (het Nederlands).

Op basis van de resultaten van deze taalscreening, moeten leerlingen die het Nederlands onvoldoende beheersen vanaf het schooljaar 2021-2022 een actief taalintegratietraject Nederlands volgen, met in beginsel een taalbad, of een volwaardig alternatief dat dezelfde resultaten bereikt.

Deze maatregel is in 2020 decretaal verankerd in het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 (artikel 11quater), door middel van het Onderwijsdecreet XXX. OD XXX stelt ook dat de Vlaamse Regering bepaalt met welk instrument de screening bij het begin van de leerplicht gebeurt, alsook het moment en de manier van afname.

Op 4 juni 2021 werd het uitvoeringsbesluit (*Besluit van de Vlaamse Regering over de taalscreening bij het begin van de leerplicht in het gewoon onderwijs en over de voldoende aanwezigheid van*

vijfjarigen in het kleuteronderwijs in scholen die over een afwijkende uurregeling beschikken) principieel goedgekeurd op de Vlaamse Regering. Dit uitvoeringsbesluit legt het moment van afname vast: in de periode 10 oktober-30 november van het eerste jaar van leerplicht.

Ook delegeert dit uitvoeringsbesluit het vastleggen van het instrument waarmee de screening gebeurt, alsook de manier van afname, naar de Vlaamse minister van Onderwijs.

Voorafgaand aan deze vastlegging bij ministerieel besluit wenst de Vlaamse minister van Onderwijs de Vlaamse Regering te informeren over het screeningsinstrument en de manier van afname.

2. Screeningsinstrument en manier van afname

In de bijlage bevinden zich twee instructiebundels (papier en tablet), een handleiding en bijhorende inspiratiefiches, die samen het screeningsinstrument KOaLa en de manier van afname beschrijven.

Deze materialen zijn ontwikkeld door het Centrum voor Taal en Onderwijs (CTO) van de KU Leuven in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs. De ontwikkeling ging gepaard met een uitgebreid kalibratieonderzoek bij meer dan 1500 kleuters en een cesuurbepaling in een cesuurcommissie.

De uitvoering van de opdracht werd opgevolgd door een stuurgroep. Vertegenwoordigers vanuit de verschillende ministeriële kabinetten werden geïnformeerd over de voortgang van het project in de klankbordgroep. De onderzoekers stelden ook een resonansgroep samen.

In de hen toegewezen onderzoeksopdracht ging het CTO na of op basis van het bestaande SALTO-instrument (screening taalvaardigheid eerste leerjaar) een gelijkaardig instrument als SALTO kon worden ontwikkeld dat op een kleutervriendelijke manier tot een betrouwbare en valide meting van de taalvaardigheid Nederland van een 5-jarige kan leiden.

Deze vraag kan positief beantwoord worden: het resultaat van deze onderzoeksopdracht is het KOALA-instrument, dat de luistervaardigheid Nederlands van 5-jarige kleuters op een betrouwbare en valide wijze meet. Deze luistervaardigheid blijkt een zeer goede voorspeller voor schoolsucces in het eerste leerjaar en is ook vanuit praktisch oogpunt haalbaar.

De toets geeft een indicatie van het taalvaardigheidsniveau van de kleuter en is voorzien van twee cesuren. De eerste cesuur identificeert kleuters die mogelijk extra ondersteuningsmaatregelen nodig hebben (cesuur 1) ; de tweede cesuur identificeert kleuters die waarschijnlijk intensieve extra ondersteuningsmaatregelen (cesuur 2). Op basis van deze twee cesuren, in samenhang met diagnostische informatie bekomen in de kleuterklas, weet de school welke leerlingen het Nederlands onvoldoende beheersen en daarom extra impulsen voor taalstimulering behoeven. Deze leerlingen moeten een actief taalintegratietraject volgen, met in beginsel een taalbad of een volwaardig alternatief.

Bij de ontwikkeling van KOALA is gestreefd naar kleutervriendelijkheid (met een variatie aan motiverende en relevante opdrachten) maar ook naar gebruiksgemak, efficiëntie en duidelijkheid qua instructies voor de toetsafnemer. Het is volgens de onderzoekers aangewezen dat de screening wordt afgenomen door iemand met wie de kleuter vertrouwd is (bijv. de kleuterleraar). Het CTO voorziet een duidelijke handleiding voor de afname.

3. Communicatie naar het onderwijsveld

1. De basisscholen zijn reeds in 2020 ingelicht over de beleidsmaatregel van de vervroegde taalscreening en de taalintegratietrajecten door middel van een omzendbrief (zie <https://data->

onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document.aspx?docid=14689). Deze omzendbrief is begin juni 2021 aangevuld met het moment van afname.

2. Op 22 juni 2021 is het thema taalscreening en taalintegratietrajecten toegelicht op de (digitale) Ronde van Vlaanderen voor het basisonderwijs.
3. Na deze mededeling aan de Vlaamse Regering zullen de materialen onmiddellijk ter beschikking gesteld worden van de basisscholen die de screening vanaf oktober 2021 voor het eerst moeten organiseren. Dit zal gebeuren via het beveiligd platform 'Mijn Onderwijs' waartoe scholen met een hen toegekend paswoord toegang hebben. Het is immers niet de bedoeling dat de taalscreening een publiek document wordt en ouders hun kind er op gaan 'voorbereiden'. Ook de omzendbrief (zie punt 1 supra) zal dan verder aangevuld worden met relevante informatie over het instrument en de manier van afname..

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaams Rand,

Ben WEYTS